

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2024. április 25.*

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – 2000/60/EK irányelv – Az Európai Unió vízpolitikájának keretei – A 4. cikk (1) bekezdésének a) pontja – A felszíni vizekre vonatkozó környezetvédelmi célkitűzések – A tagállamok arra vonatkozó kötelezettsége, hogy ne engedélyezzenek olyan projektet, amely valamely felszíni víztest állapotának a romlását okozhatja – 5. cikk és II. melléklet – A felszíni víztestek típusainak jellemzése – 8. cikk és V. melléklet – A felszíni vizek állapotának osztályozása – 11. cikk – Intézkedési program – 0,5 km-nél kisebb területű tó vízének kitermelésére vonatkozó projekt”

A C-301/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court (felsőbbíróság, Írország) a Bírósághoz 2022. május 3-án érkezett, 2022. január 26-i határozatával terjesztett elő a

Peter Sweetman

és

az **An Bord Pleanála**,

Ireland and the Attorney General

között,

a **Bradán Beo Teoranta**,

a **Galway County Council**,

az **Environmental Protection Agency**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer (előadó) és M. L. Arastey Sahún bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

* Az eljárás nyelve: angol.

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Peter Sweetman képviselőében J. Devlin SC, B. Harrington solicitor és M. Heavey barrister,
- az An Bord Pleanála képviselőében J. Moore solicitor, R. Mulcahy SC és F. Valentine SC,
- Írország képviselőében M. Browne, A. Joyce, D. O'Reilly és M. Tierney, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Doherty SC, E. Egan McGrath SC, G. Gilmore BL és A. McBride SC,
- a francia kormány képviselőében B. Travard, J.-L. Carré és W. Zeramta, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőében K. Bulterman és S. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőében L. Armati és E. Sanfrutos Cano, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2023. szeptember 21-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (HL 2000. L 327., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 5. kötet, 275. o.) az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Peter Sweetman és az An Bord Pleanála (területrendezési tanács, Írország; a továbbiakban: tanács), valamint Ireland (Írország) és az Attorney General (főügyész, Írország) között, egy tó vizének kitermelésére irányuló fejlesztési projekt tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2000/60 irányelv (25), (33), (34), (26) és (36) preambulumbekzdése szerint:

„(25) A vizek állapotának leírására minőségi, és, ahol az környezetvédelmi szempontból lényeges, mennyiségi szempontból közös fogalmakat kell meghatározni. Környezeti célkitűzéseket kell meghatározni annak biztosítására, hogy a Közösségben mindenütt elérhető legyen a felszíni és a felszín alatti vizek jó állapota, és hogy a vizek állapotának romlása közösségi szinten megelőzhető legyen.

[...]

(33) Minden vízgyűjtőn törekedni kell a vizek jó állapotának elérésére, úgy, hogy az ugyanahhoz az ökológiai, hidrológiai és hidrogeológiai rendszerhez tartozó felszíni és felszín alatti vizekkel kapcsolatban tett intézkedések összehangoltak legyenek.

(34) A környezetvédelem céljából szükséges a minőségi és a mennyiségi szempontok fokozottabban kell integrálni a felszíni és a felszín alatti vizek esetében egyaránt, figyelembe véve a víz természetes körforgását.

[...]

(36) El kell végezni a vízgyűjtő jellemzőinek és az emberi tevékenységek hatásainak elemzését éppúgy, mint a víz használatának gazdasági elemzését. A tagállamoknak rendszeres és összehasonlítható módon kell figyelniük a vizek állapotának fejlődését a Közösség egész területén. Ezekre az információkra azért van szükség, hogy szilárd alapot nyújtsanak a tagállamoknak az ezen irányelvben megállapított célkitűzések elérésére szolgáló intézkedési programok kialakításában.”

4 Ezen irányelv „Cél” című 1. cikke értelmében:

„Ezen irányelvnek az a célja, hogy keretet adjon a szárazföldi felszíni vizek, az átmeneti vizek, a parti tengervizek és a felszín alatti vizek védelmének, amely:

a) megakadályozza a vízi ökoszisztémák, és – tekintettel azok vízszükségletére – a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémák és vizes területek további romlását, védi és javítja azok állapotát;

[...]”

5 Az említett irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke előírja:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

1. »Felszíni víz«: a szárazföldi vizek, kivéve a felszín alatti vizet; az átmeneti vizek és a parti tengervizek, kivéve a kémiai állapot szempontját, amely szerint a felségvizek is ide tartoznak.

[...]

3. »Szárzsföldi víz«: minden, a földfelszínen álló vagy mozgó víz, és minden felszín alatti víz annak az alapvonalnak a szárzsföld felőli oldalán, amelytől a felségvizek szélességét számítják.

[...]

5. »Tó«: álló szárzsföldi felszíni víztest.

6. »Átmeneti vizek«: a folyótorkolatok közelében levő felszíni víztestek, amelyek részben sós jellegűek a parti tengervizekhez való közelségük eredményeképpen, de amelyeket alapjában véve az édesvizek beáramlása befolyásol.

7. »Parti tengervíz«: egy olyan vonal szárzsföld felőli oldalán levő felszíni víz, amelynek minden pontja egy tengeri mérföld távolságra van a tenger felőli oldalon annak a vonalnak a legközelebbi pontjától, amelytől a felségvizek szélességét mérik, adott esetben kiterjesztve az átmeneti vizek külső határáig.

[...]

10. »Felszíni víztest«: a felszíni víznek olyan különálló és jelentős eleme, mint például egy tó, egy tározó, egy vízfolyás, folyó vagy csatorna, egy vízfolyás, folyó vagy csatorna része, átmeneti víz vagy parti tengervíz egy szakasza.

[...]

17. »A felszíni víz állapota«: egy felszíni víztest állapotával kapcsolatos általános kifejezés, amely állapotot a víz ökológiai és kémiai állapota közül a rosszabb határoz meg.

18. »A felszíni víz jó állapota«: az a felszíni víztest által elért állapot, amikor annak mind ökológiai, mind kémiai állapota legalább »jó«.

[...]

21. »Ökológiai állapot«: a felszíni vizekkel kapcsolatban levő vízi ökoszisztémák szerkezetének és működésének minősége, az V. mellékletnek megfelelően osztályozva.

22. »Jó ökológiai állapot«: egy felszíni víztest állapota az V. mellékletnek megfelelő osztályozás szerint.

[...]”

6 Ugyanezen irányelv „Környezeti célkitűzések” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben előírt intézkedési programok átültetésére az alábbiak vonatkoznak:

a) a felszíni vizek

- i. a tagállamok a (6) és (7) bekezdésre is figyelemmel, a (8) bekezdés sérelme nélkül végrehajtják a szükséges intézkedéseket, hogy megakadályozzák az összes felszíni víztest állapotának romlását;
- ii. a tagállamok védik, javítják, és helyreállítják az összes felszíni víztestet, figyelemmel a mesterséges és jelentősen módosított víztestekre vonatkozó iii. pont rendelkezéseire is, azzal a céllal, hogy legkésőbb az ezen irányelv hatálybalépését követő 15 éven belül elérjék a jó állapotot, az V. mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően, figyelemmel a (4) bekezdés szerinti hosszabbításokra, és az (5), (6) és (7) bekezdés alkalmazására is, a (8) bekezdés sérelme nélkül;
- iii. a tagállamok védik és javítják az összes mesterséges és jelentősen módosított víztestet, a jó ökológiai potenciál és jó kémiai állapot elérésének céljából, legkésőbb 15 éven belül ezen irányelv hatálybalépését követően az V. mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően, figyelemmel a (4) bekezdés szerinti hosszabbításokra, és az (5), (6) és (7) bekezdés alkalmazására is, a (8) bekezdés sérelme nélkül;

[...]

[...]

(7) A tagállamok nem szegik meg ezt az irányelvet, ha:

- az eredménytelenség a felszín alatti víz jó állapotának, egy felszíni vagy felszín alatti víztest jó ökológiai állapotának, vagy adott esetben, jó ökológiai potenciáljának elérésében, vagy állapotromlásának megelőzésében, egy felszíni víztest fizikai jellemzőinek újabb keletű módosulásának vagy a felszín alatti víztestek szintjében beállt változásoknak a következménye, vagy
- új, fenntartható emberi fejlesztési tevékenység következménye az eredménytelenség annak megakadályozásában, hogy egy felszíni víztest kiváló állapota jó állapotúvá romoljon [helyesen: a felszíni víztest kiváló állapota jó állapotúvá romlása megelőzésének megghiúsulása új, fenntartható emberi fejlesztési tevékenység következménye],

és az összes alábbi feltétel teljesül:

- a) minden lehetséges lépést megtesznek a víztest állapotára gyakorolt ártalmas hatás mérséklésére;
- b) e változtatások okait a 13. cikkben megkívánt vízgyűjtő-gazdálkodási terv részletesen tartalmazza, [helyesen: e változtatások vagy módosítások okait a 13. cikkben megkívánt vízgyűjtő gazdálkodási terv részletesen tartalmazza és indokolja] és a célkitűzéseket hatévente felülvizsgálják;
- c) e változtatások vagy módosítások oka elsőrendű közérdek és/vagy ha a hasznokat, amelyek a környezet és a társadalom számára az (1) bekezdésben meghatározott célokból fakadnak, felülmúlják e változások hasznai az emberi egészség, az emberi biztonság megtartása vagy a fenntartható fejlődés tekintetében;
- d) a víztest megváltoztatásával vagy módosításával szolgált hasznos célkitűzések a műszaki megvalósíthatóság vagy az aránytalan költségek miatt nem érhetők el más olyan módon, ami a környezet számára jóval előnyösebb.

(8) A (3), (4), (5), (6) és (7) bekezdések alkalmazása során a tagállam biztosítja, hogy az alkalmazás nem zárja ki vagy veszélyezteti állandó jelleggel az ezen irányelvben foglalt célkitűzések teljesítését az ugyanazon a vízgyűjtő kerületen belüli más víztestek esetén, és összhangban van az egyéb közösségi környezeti joganyaggal.

[...]

- 7 A 2000/60 irányelvnek „A vízgyűjtő kerület jellemzői, az emberi tevékenység környezeti hatásainak vizsgálata és a vízhasználat gazdasági elemzése” című 5. cikke a következőket írja elő:

„Minden tagállam biztosítja, hogy minden vízgyűjtő kerületre vagy egy nemzetközi vízgyűjtő kerületnek az országa területén belüli részére elvégzi:

- a vízgyűjtő kerület jellemzőinek elemzéseit,
- az emberi tevékenységnek a felszíni és a felszín alatti vizek állapotára gyakorolt hatásának vizsgálatát, és
- a vízhasználatok gazdasági elemzését

a II. és III. mellékletben felsorolt műszaki előírások szerint, és, hogy azt legkésőbb ezen irányelv hatálybalépését követő négy éven belül befejezik.”

- 8 A 2000/60 irányelvnek „A felszíni és felszín alatti vizek és a védett területek állapotának megfigyelése” című 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok gondoskodnak a vizek állapotának megfigyeléséhez programok kidolgozásáról azért, hogy a vizek állapota minden egyes vízgyűjtő kerületben összehangolt és átfogó módon áttekinthető legyen:

- felszíni vizek esetén az ilyen programok kiterjednek:
 - i. a víztérfogatra és a vízszintre vagy vízhozamra olyan mértékben, amennyire azt a kémiai állapot és az ökológiai potenciál indokolja; és
 - ii. az ökológiai és a kémiai állapotra, és az ökológiai potenciálra,

[...]

(2) Ezek a programok legkésőbb hat évvel ezen irányelv hatálybalépését követően legyenek alkalmazhatóak, kivéve ha a vonatkozó joganyag másként rendelkezik. Az ilyen megfigyelés összhangban lesz az V. mellékletnek megfelelő követelményekkel.

[...]

- 9 Ezen irányelv „Intézkedési program” című 11. cikke a következőket írja elő:

„(1) Minden tagállam biztosítja intézkedési program kialakítását valamennyi vízgyűjtő kerületre, vagy a nemzetközi vízgyűjtő kerület országának területére eső részére a 4. cikkben megállapított célkitűzések elérése érdekében, figyelembe véve az 5. cikk által megkívánt elemzések

eredményeit. Ezek az intézkedési programok hivatkozhatnak olyan nemzeti szinten elfogadott jogszabályokból következő intézkedésekre, amelyek a tagállam egész területére vonatkoznak. Adott esetben a tagállam elfogadhat az összes vízgyűjtő kerületre, illetve a nemzetközi vízgyűjtő kerületek országa területére jutó hányadára alkalmazható intézkedéseket.

(2) Minden intézkedési program tartalmaz a (3) bekezdésben meghatározott »alapintézkedéseket«, és ahol szükséges, »kiegészítő intézkedéseket«.

(3) »Alapintézkedések« a minimálisan teljesítendő követelmények, amelyek tartalmazzák:

[...]

c) a vizek hatékony és fenntartható használatát előmozdító intézkedéseket azzal a céllal, hogy elkerüljék a 4. cikkben meghatározott célkitűzések elérésének veszélyeztetését;

[...]

e) a felszíni édesvizek és a felszín alatti vizek kitermelésének, továbbá a felszíni édesvizek tározásának szabályozását, beleértve a vízkivételek nyilvántartását vagy nyilvántartásait és a vízkivételek, tározások előzetes engedélyeztetésének követelményét. E szabályozásokat rendszeresen felülvizsgálják, és ahol szükséges, korszerűsítik. A tagállamok mentesíthetik az ilyen szabályozások alól az olyan vízkivételeket és tározásokat, amelyeknek nincs jelentős hatása a vizek állapotára;

[...]

(4) »Kiegészítő intézkedések« azok az intézkedések, amelyeket az alapintézkedések kiegészítéseként terveznek és alkalmaznak a 4. cikk szerinti meghatározott célok elérése céljából. A VI. melléklet B. része tartalmazza az ilyen intézkedések nem teljes körű felsorolását.

[...]”

10 A 2000/60 irányelv II. melléklete értelmében:

„1. Felszíni vizek

1.1. A felszíni víztestek típusainak jellemzése

A tagállamok meghatározzák a felszíni víztestek elhelyezkedését és határait, és elvégzik minden ilyen víztest első jellemzését a következő eljárásnak megfelelően. A tagállamok összevonhatják csoportokba a felszíni víztesteket az első jellemzés céljára.

- i. A vízgyűjtő kerületen belül a felszíni víztesteket a felszíni vizek kategóriáinak – vízfolyások, tavak, átmeneti vizek vagy parti tengervizek – egyikébe sorolják, vagy pedig mesterséges, illetve erősen módosított víztestnek nyilvánítják.
- ii. A felszíni vizek kategóriáin belül a vízgyűjtő kerület megfelelő felszíni víztesteit típusuk szerint különböztetjük meg. Ezek a típusok azok, amelyeket az 1.2. szakaszban ismertetett »A rendszer« vagy »B rendszer« alkalmazásával határoztak meg.

- iii. Ha az A rendszert használják, a vízgyűjtő kerületen belüli víztesteket először a vonatkozó ökorégiók szerint differenciálják, az 1.2. pontban ismertetett és a XI. melléklet vonatkozó térképén bemutatott földrajzi területeknek megfelelően. Az egyes ökorégiókon belüli víztesteket az A rendszer táblázataiban szereplő felszíni víz fajták szerint differenciálják.
- iv. Ha a B rendszert használják, a tagállamoknak a differenciálásnak legalább azonos mértékét kell elérniük, mint amelyet az A rendszer használatakor elérnének. Ennek megfelelően a vízgyűjtő kerületen belüli felszíni víztesteket típusokba sorolják a kötelező jellemzők és olyan tetszőleges jellemzők vagy jellemző kombinációk értékeit használva, amilyenek szükségesek annak biztosításához, hogy a típus-specifikus biológiai referenciaviszonyok megbízhatóan levezethetők legyenek.

[...]

1.2. Ökorégiók és a felszíni víztest fajtái

[...]

1.2.2 Tavak

A. rendszer

Rögzített tipológia	Leírások
Ökorégió	A XI. melléklet A. térképén ábrázolt ökorégiók
Típus	<p>Tengerszint feletti magassági tipológia</p> <p>Magas > 800 m</p> <p>Közepes közepes magasságú 200–800 m</p> <p>mély fekvésű < 200 m</p> <p>Átlagos mélységen alapuló mélységi tipológia</p> <p>< 3 m</p> <p>3–15 m</p> <p>> 15 m</p> <p>A vízfelszín nagyságán alapuló mérettipológia</p> <p>0,5–1 km²</p> <p>1–10 km²</p> <p>10–100 km²</p> <p>> 100 km²</p> <p>geológia</p> <p>meszes</p> <p>szilikátos</p> <p>szerves</p>

B. rendszer

Alternatív jellemzés	Fizikai és kémiai tényezők, amelyek meghatározzák a tó jellemzőit, és ezen keresztül az élővilág szerkezetét és összetételét Kötelező tényezők
Kötelező tényezők	tengerszint feletti magasság földrajzi szélesség földrajzi hosszúság mélység geológia méret
Választható tényezők	átlagos vízmélység a tó alakja tartózkodási idő közepes léghőmérséklet a levegő hőmérsékleti tartománya a víz elkeveredési jellemzői (pl. monomiktikus, dimiktikus, polimiktikus) savközbősítő kapacitás háttér-tápanyagállapot altalaj átlagos összetétele vízszintingadozás

[...]

1.3. A felszíni víztestek típusai típusspecifikus referenciaviszonyainak megállapítása

i. Minden, az 1.1. szakasznak megfelelően jellemzett felszíni víztestre megállapítják azokat a típusspecifikus hidromorfológiai és fizikai-kémiai feltételeket, amelyek az V. melléklet 1.1. pontjában meghatározott hidromorfológiai és fizikai-kémiai elemeknek az V. melléklet 1.2. pontjában levő vonatkozó táblázat szerint meghatározott kiváló ökológiai állapothoz tartozó értékei jellemeznék. Megállapítják azokat a típusspecifikus biológiai referencia feltételeket is, amelyek az V. melléklet 1.1. pontjában meghatározott biológiai minőségi elemek értékeit képviselik arra a felszínivíztest-típusra, az V. melléklet 1.2. szakaszában lévő vonatkozó táblázatban meghatározott kiváló ökológiai állapot esetén.

[...]

1.5. A hatások elemzése

A tagállamok elvégzik annak értékelését, hogy a felszíni víztestek állapota mennyire érzékenyen reagál a fent (1.4.) meghatározott terhelésekre.

A tagállamok felhasználják a fent összegyűjtött információkat és bármely más releváns információt, beleértve a meglévő környezeti megfigyelő rendszerekből származó adatokat is, hogy megbecsüljék annak valószínűségét, hogy a felszíni vizek a vízgyűjtő kerületen belül nem fognak megfelelni a 4. cikk szerint a víztestekre megállapított környezetminőségi célkitűzéseknek. A tagállamok modellezési eljárásokat is alkalmazhatnak az ilyen értékelések segítésére.

Azokra a víztestekre, amelyeknél fennáll annak kockázata, hogy nem felelnek meg a környezetminőségi célkitűzéseknek, ha indokolt, további jellemzést végeznek, hogy optimalizálni lehessen mind a 8. cikk szerinti megfigyelő programokat, mind pedig a 11. cikkben megkívánt intézkedési programokat.

[...]

- 11 A 2000/60 irányelv V. melléklete I. részében, amely a felszíni vizek osztályozására és megfigyelésére vonatkozó szabályokat tartalmaz, pontosítja:

„[...]

1.2. Az ökológiai állapot osztályozásának normatív fogalom meghatározásai

1.2. Táblázat Vízfolyások, tavak, átmeneti vizek és parti tengervizek állapotának általános fogalom meghatározásai

Az alábbiakban az ökológiai minőség általános meghatározása található. Az osztályozás céljára az ökológiai állapot minőségi elemeinek értékeit a felszíni vizek egyes kategóriáira vonatkozóan az alábbi 1.2.1.–1.2.4. táblázatokban adják meg.

Elem	Kiváló állapot	Jó állapot	Mérsékelt állapot
Általánosságban	Nincs, vagy csak igen kevés az antropogén eredetű eltérés a felszíni víztest adott típusának fizikai-kémiai és hidromorfológiai minőségi elemeinek értékeiben azon értékekhez képest, amelyek rendszeren együtt járnak ezzel a típussal zavartalan viszonyok között. A felszíni víztest biológiai minőségi elemeinek értékei tükrözik azokat, amelyek rendszeren együtt járnak ezzel a típussal zavartalan viszonyok között, és semmilyen vagy csak igen kevés torzulást mutatnak. Ezek a típuspecifikus viszonyok és közösségek.	A felszíni víztest típusának biológiai minőségi elemeinek értékei emberi tevékenységből származó kismértékű, torzulást mutatnak, de csak kevésbé térnek el azoktól, amelyek rendszeren együtt járnak ezzel a típussal zavartalan viszonyok között.	A felszíni víztest típusának biológiai minőségi elemeinek értékei mérsékeltlen térnek el azoktól, amelyek rendszeren együtt járnak ezzel a típussal zavartalan viszonyok között. Az értékek az emberi tevékenységből származó torzulás mérsékelt jeleit mutatják és jelentősen zavartabbak, mint a jó állapot feltételei között.

A mérsékelnél rosszabb állapotot elérő vizeket gyengének vagy rossznak minősítik.

A vizeket, amelyek a felszíni víztest típus biológiai minőségi elemeinek értékeitől jelentős eltérést mutatnak, és amelyekben a biológiai közösségek jelentősen eltérnek azoktól, amelyek rendszeren együtt járnak azzal a felszíni víztest típussal zavartalan viszonyok között, gyengének minősítik.

A vizeket, amelyek a felszíni víztest típus biológiai minőségi elemeinek értékeitől súlyos eltérést mutatnak, és amelyekben a biológiai közösségek jelentős hányada hiányzik azok közül, amelyek rendszeren együtt járnak azzal a felszíni víztest típussal zavartalan viszonyok között, rossznak minősítik.

[...]

1.2.6 A kémiai vízminőségi előírások tagállamok általi meghatározásának eljárása

A VIII. melléklet 1–9. pontjaiban a vízi bióta védelmére felsorolt szennyező anyagok környezetminőségi előírásainak megállapításakor a tagállamok a következő rendelkezéseknek megfelelően járnak el. Az előírásokat a vízre, az üledékre vagy a biótára lehet megállapítani.

Ahol lehetséges, az akut és a krónikus adatokat egyaránt be kell szerezni az alább ismertetett taxonokra, amelyek jellemzőek az érintett víztest típus esetében, de ugyanígy más olyan vízi taxonokra is, amelyekre adatok szerezhetők be. A taxonok »alapkészlete« a következő:

- algák és/vagy makrofiták,
- daphnia vagy a sós vizekre jellemző organizmusok,
- halak.

[...]

1.3. A felszíni vizek ökológiai és kémiai állapotának megfigyelése (monitoring)

A felszíni vizek megfigyelő (monitoring) hálózatát a 8. cikk kívánalmainak megfelelően alakítják ki. A megfigyelő hálózatot úgy tervezik meg, hogy összehangolt és átfogó képet adjon az ökológiai és kémiai állapotról minden vízgyűjtőn, és lehetővé tegye a víztestek osztályozását az 1.2. szakasz normatív meghatározásaival megegyezően öt osztályba. A tagállamok biztosítják a felszíni vizek monitoringhálózatát bemutató térképet vagy térképeket, amelyeket felvesznek a vízgyűjtő-gazdálkodási tervbe.

Az 5. cikknek és a II. mellékletnek megfelelően elvégzett jellemzés és hatásvizsgálat alapján a tagállamok egy feltáró megfigyelési programot és egy operatív megfigyelési programot alakítanak ki minden olyan időszakra, amelyre a vízgyűjtő-gazdálkodási terv vonatkozik. Egyes esetekben a tagállamoknak szükséges lehet vizsgálati jellegű megfigyelési programok kialakítása is.

[...]”

- 12 Ezen irányelv VI. melléklete a kiegészítő intézkedések egy olyan nem kizárólagos listáját tartalmazza, amelyeket a tagállamok az említett irányelv 11. cikkének (4) bekezdésében megkívánt intézkedési program részeként elfogadhatnak a vízgyűjtő kerületekben. Ezen intézkedések sorában a viii. pontban szerepelnek a „vízkivételek korlátozásai”.

Az ír jog

- 13 A 2000/60 irányelvet átültető nemzeti jogi rendelkezéseket a European Communities (Water Policy) Regulations 2003 (2003. évi Európai Közösségek [vízpolitika] rendelet) (a 2003. évi 722. sz. S. I.) és a European Union (Water Policy) Regulations 2014 (2014. évi európai uniós vízpolitikai rendelet) (a 2014. évi 350. sz. S. I.) tartalmazza.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 14 Az alapjogvita tárgyát a Loch an Mhuilinn, egy Gorumna szigetén, Galway megyében (Írország) található, magántulajdonban lévő, nem árapályos 0,083 km² területű szárazföldi tó vizének kitermelésére irányuló fejlesztési projekt engedélyezése iránti kérelem képezi, amely kitermelés során a tóból hetente legfeljebb 4680 m³ édesvizet terveztek egy csővezetéken keresztül kiszivattyúzni évente legfeljebb 22 hétig, májustól szeptemberig heti négy napon és napi négy órán át. A kitermelt édesvizet az ír Bradán Beo Teoranta társaság által a Galway megyében fekvő Kilkieran öbölben üzemeltetett négy engedélyezett területre szállították volna, hogy beteg lazacok fürdetésére használják annak érdekében, hogy megszabaduljanak az amőbás kopoltyúbetegségtől és a tengeri tetvektől.
- 15 P. Sweetman a tanács 2018. július 20-i, a kért engedélyt megadó határozatával szemben keresetet indított a High Court (felsőbbíróság, Írország) előtt, amely a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben.
- 16 2021. január 15-i ítéletével az említett bíróság e határozatot megsemmisítette azzal az indokkal, hogy az nem tartotta be a 2000/60 irányelv által előírt követelményeket. E tekintetben a High Court (felsőbbíróság) közelebbről úgy ítélte meg, hogy az Environmental Protection Agencynek (ír környezetvédelmi hivatal, a továbbiakban: EPA) a Loch an Mhuilinnt pontos értékelést és megfigyelést követően, amint azt ezen irányelv, valamint az annak átültetését biztosító ír jogszabályok megkövetelik, speciális állapotúnak kellett volna minősítenie. Márpedig, tekintettel arra, hogy az EPA elmulasztotta ezen osztályozást, e bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a tanács számára nem volt lehetséges annak értékelése, hogy a tervezett munkálatok megfelelnek-e a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének.
- 17 Ezen ítélet kihirdetését követően a Bradán Beo Teoranta az EPA állásfoglalását kérte. Az EPA 2021. január 28-i levelében kifejtette értelmezését, amely szerint a tavakkal kapcsolatban a 2000/60 irányelv azt írja elő, hogy csak a 0,5 km²-nél nagyobb területű tavakat kell az ezen irányelv hatálya alá tartozó víztestekként meghatározni. Az olyan tavakat illetően, amelyek területe e küszöbértéknél kisebb, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy azokat az említett irányelv hatálya alá tartozó víztestek közé sorolják, amennyiben azok fontosak ugyanezen irányelv céljainak és rendelkezéseinek összefüggésében. Ezen elveknek megfelelően minden 0,5 km²-nél nagyobb méretű tavat és a védett területeken (különleges természetmegőrzési területeken vagy ivóvízkivételre használt területeken) található kisebb méretű tavakat a 2000/60 irányelv szerinti víztestként határozták meg Írországban. Ezzel szemben a Loch an Mhuilin nem az ezen irányelv szerint meghatározott víztest, mivel nem felel meg a vízfelszín nagyságával kapcsolatos kritériumoknak, illetve nem található védett területen, ezért annak állapotát az EPA nem minősítette.
- 18 Az EPA e levelére tekintettel a tanács kérelmet nyújtott be az ügy újbóli megnyitása iránt, amely kérelemnek a kérdést előterjesztő bíróság helyt adott, mivel úgy ítélte meg, hogy az említett levélben szereplő információk befolyásolhatják az említett ügy kimenetelét.
- 19 A High Court (felsőbbíróság) szerint a 2000/60 irányelv értelmezésével kapcsolatos kulcskérdés merül fel különösen a 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433) ítélet fényében, mégpedig az, hogy méretüktől függetlenül minden víztestet jellemezni és állapotuk szerint osztályozni kell-e ezen irányelvnek megfelelően, miáltal valamely víztestet érintő fejlesztési engedély iránti kérelem keretében a bíróság a felszíni vizek „romlása” és „jó állapota” fogalmakra támaszkodva értékelni tudja a javasolt fejlesztést.

- 20 E körülmények között a High Court (felsőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) a) Kötelesek-e a tagállamok mérettől függetlenül minden víztestet jellemezni és azt követően osztályozni, és különösen kötelező-e minden olyan tavat jellemezni és osztályozni, amelynek felülete nem éri el a 0,5 km²-t?
b) Mennyiben tér el – ha egyáltalán eltér – a helyzet a védett területen lévő víztestek tekintetében?
- 2) Ha az első kérdés a) pontjára adott válasz igenlő, adhat-e a fejlesztési engedély szempontjából a hatáskörrel rendelkező hatóság fejlesztési engedélyt olyan projektekre, amely a víztestet a jellemzést és osztályozást megelőzően érintheti?
- 3) Ha az első kérdés a) pontjára adott válasz nemleges, milyen kötelezettségek terhelik a hatáskörrel rendelkező hatóságot, ha olyan fejlesztési engedély iránti kérelemről határoz, amely potenciálisan valamely nem jellemzett és/vagy nem osztályozott víztestet érint?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 21 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez érdemi választ adjon. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia a feltett kérdéseket (2021. október 6-i W. Ž. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.
- 22 A jelen ügyben először is, noha az első kérdés általános jelleggel minden „víztestre” utal, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből és végső soron az e kérdés a) pontjának végén szereplő pontosításból kitűnik, hogy az alapügy tárgyát egy felszíni víztest, egészen pontosan egy tó képezi.
- 23 Másodsor, jöllehet az első kérdés b) pontja védett területen található víztestekre utal, a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság írásbeli kérdésére adott válaszában pontosította, hogy az alapügy tárgyát képező tó nem ilyen területen helyezkedik el, hanem valójában csak közvetlen litorális összeköttetésben van a Kilkieran-öböl és -szigetek különleges természetmegőrzési területtel.
- 24 Végül, harmadszor, noha az első kérdés nem jelöli meg azokat az uniós jogi rendelkezéseket, amelyeknek értelmezését kérik, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből, valamint az e kérdésben a kérdést előterjesztő bíróság által használt „jellemez” és „osztályoz” igékből az következik, hogy e kérdéssel e bíróság lényegében a 2000/60 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdésében és 8. cikkében foglalt - összefüggésben értelmezve ezen irányelv II. és V. mellékletével – kötelezettségekre utal.
- 25 E körülmények között meg kell állapítani, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2000/60 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdését és 8. cikkét ezen irányelv II. és V. mellékletével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy egy olyan tó, amelynek területe nem éri el a 0,5 km²-t, egyrészt azon kötelezettség hatálya alá tartozik, hogy minden vízgyűjtő kerületre elvégezzék jellemzőinek

elemzéseit, másrészt azon kötelezettség hatálya alá, hogy a vizek állapotának megfigyeléséhez programokat dolgozzanak ki azért, hogy a vizek állapota minden egyes vízgyűjtő kerületben összehangolt és átfogó módon áttekinthető legyen.

- 26 Emlékeztetni kell arra, hogy annak biztosítása céljából, hogy a tagállamok az Unió jogalkotó által kitűzött minőségi célokat – azaz a felszín alatti vizek jó mennyiségi állapotának és jó kémiai állapotának megőrzését vagy helyreállítását – elérjék, a 2000/60 irányelv rendelkezések sorát írja elő, köztük az 5. és 8. cikket, valamint a II. és az V. mellékletet, amelyek egy összetett és több, részletesen szabályozott lépést magában foglaló eljárást állapítanak meg annak lehetővé tétele céljából, hogy a tagállamok a területükön azonosított víztestek sajátosságai és jellemzői alapján végrehajtsák a szükséges intézkedéseket (lásd ebben az értelemben: 2021. június 24-i Bizottság kontra Spanyolország [A Doñana természeti terület állapotromlása] ítélet, C-559/19, EU:C:2021:512, 41. és 42. pont).
- 27 Ami először is a 2000/60 irányelv 5. cikkét illeti, e rendelkezés előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy minden vízgyűjtő kerületre elvégzik a vízgyűjtő kerület jellemzőinek elemzéseit ezen irányelv II. mellékletében felsorolt műszaki előírások szerint.
- 28 A 2000/60 irányelv II. mellékletének 1.1. pontja szerint a víztestek típusainak ezen irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdésében előírt jellemzése során a tagállamok mindenekelőtt meghatározzák a felszíni víztestek elhelyezkedését és határait, ezt követően a vízgyűjtő kerületen belül a felszíni víztesteket a felszíni vizek kategóriáinak – vízfolyások, tavak, átmeneti vizek vagy parti tengervizek – egyikébe sorolják, vagy pedig mesterséges, illetve erősen módosított víztestnek nyilvánítják, végül pedig a felszíni vizek kategóriáin belül a vízgyűjtő kerület megfelelő felszíni víztesteit az ezen II. melléklet 1.2. pontjában meghatározott „A. rendszer” vagy „B. rendszer” alkalmazásával meghatározott típusok szerint különböztetik meg. Ezt követően, az említett II. melléklet 1.3. pontjával összhangban, meg kell állapítaniuk a felszíni víztestek típusainak referenciaviszonyait.
- 29 Márpedig, ami a tavaknak a vízfelszín nagyságán alapuló tipológiáját illeti, a 2000/60 irányelv II. mellékletének 1.2.2. pontja az A rendszer tekintetében mindössze a 0,5–1 km², az 1–10 km², a 10–100 km² és 100 km²-nél nagyobb típusokról rendelkezik. Egyébiránt e II. melléklet 1.1. pontjának iv. pontja azt írja elő, hogy ha a B rendszert használják, a tagállamoknak a differenciálásnak legalább azonos mértékét kell elérniük, mint amelyet az A rendszer használatakor elérnének, ami a B rendszert használó tagállamokat feljogosítja arra, hogy ugyancsak az 0,5 km²-es minimális méretet tekintsék az említett II. melléklet 1.2.2. pontja szerinti, a vízfelszín nagyságán alapuló kötelező jellemzési tényezőnek.
- 30 Ezenkívül, azzal, a felperes által írásbeli észrevételeiben kiemelt ténnyel kapcsolatban, hogy a Bradán Beo Teoranta vonatkozásában készített hidrológiai megvalósíthatósági tanulmány azt mutatja, hogy az alapügy tárgyát képező tó, amely vizének kitermelését tervezik, legalább hét másik tóval áll összeköttetésben, emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/60 irányelv 2. cikkének 5. pontja értelmében a tó álló szárazföldi víztest, és a kérdést előterjesztő bíróság, amelynek egyedül feladata a tények minősítése, e minősítést fenntartotta az alapügy tárgyát képező víztest vonatkozásában. Egyébiránt a főtanácsnok indítványának 17. lábjegyzete nyomán meg kell jegyezni, hogy mivel a 2000/60 irányelv II. melléklete 1.1. pontjának megfelelően a tagállamok összevonhatják csoportokba a felszíni víztesteket az első jellemzés céljára, lehetőségről van szó e víztestek jobb védelmének biztosítása érdekében, nem pedig kötelezettségről.

- 31 A fentiekből következően a 2006/60 irányelv II. mellékletének 1.3. pontjában a felszíni víztestek típusai típusspecifikus referenciaviszonyainak megállapítására vonatkozóan előírt kötelezettség nem vonatkozik a 0,5 km²-nél kisebb területű tavakra, függetlenül attól, hogy az érintett tagállam az A. rendszert alkalmazza-e, vagy a B. rendszert, mint a jelen ügyben, amint az a kérdést előterjesztő bíróságnak a Bíróság jelen ítélet 23. pontjában említett írásbeli kérdésére adott válaszából kitűnik.
- 32 Másodsor, ami a 2000/60 irányelv 8. cikkét illeti, ez azt írja elő, hogy a tagállamok gondoskodnak a vizek állapotának megfigyeléséhez programok kidolgozásáról azért, hogy a vizek állapota minden egyes vízgyűjtő kerületben összehangolt és átfogó módon áttekinthető legyen, és címében többek között, általános jelleggel „felszíni vizekre” utal.
- 33 Mindemellett, amint azt a főtanácsnok lényegében kiemelte indítványának 38. pontjában, mivel a tagállamok nem kötelesek jellemezni a 2000/60 irányelv 5. cikke és II. melléklete alapján a 0,5 km²-nél kisebb területű tavakat, ebből logikusan következik, hogy az ilyen tavak ökológiai állapotát sem kötelesek osztályozni ezen irányelv 8. cikkének és V. mellékletének megfelelően.
- 34 A 2000/60 irányelv II. és V. mellékletének szükség szerinti együttes olvasata megerősíti ezt az értelmezést.
- 35 Közelebbről, amikor a 2000/60 irányelv V. mellékletének 1.2. pontja az ökológiai állapot osztályozásának normatív fogalmait meghatározza a vízfolyások, tavak, átmeneti vizek és parti tengervizek tekintetében azok osztályozása céljából, kifejezetten a felszíni vizek „kategóriáira” utal, amint azokat ezen irányelv II. melléklete meghatározza, amely tavak tekintetében kizárólag a legalább 0,5 km² területűekre vonatkozik, amint az a jelen ítélet 29. pontjából kitűnik. Az említett V. melléklet 1.2.6. pontja ehhez hasonlóan a kémiai vízminőségi előírások tagállamok általi meghatározásának eljárása tekintetében ugyancsak a felszíni víztestek „típusára” utal.
- 36 Egyébiránt például a 2000/60 irányelv II. melléklete 1.3. pontjának i. alpontjából az következik, hogy minden, az e II. melléklet 1.1. szakaszának megfelelően jellemzett felszíni víztestre megállapítják azokat a típusspecifikus hidromorfológiai és fizikai-kémiai feltételeket, amelyek az említett irányelv V. mellékletének 1.1. pontjában meghatározott hidromorfológiai és fizikai-kémiai elemeknek az V. melléklet 1.2. pontjában lévő vonatkozó táblázat szerint meghatározott kiváló ökológiai állapothoz tartozó értékei jellemeznek. A 2000/60 irányelv II. melléklete 1.5. pontjának harmadik bekezdése szerint pedig azokra a víztestekre, amelyeknél fennáll annak kockázata, hogy nem felelnek meg a környezetminőségi célkitűzéseknek, ha indokolt, további jellemzést végeznek többek között azért, hogy optimalizálni lehessen a 8. cikk szerinti megfigyelő programokat.
- 37 Továbbá, a 2000/60 irányelv V. melléklete 1.3. pontja második albekezdése szerint a tagállamok ezen irányelv 5. cikkének és II. mellékletének megfelelően elvégzett jellemzés és hatásvizsgálat alapján alakítanak ki egy feltáró megfigyelési programot és egy operatív megfigyelési programot minden olyan időszakra, amelyre a vízgyűjtő-gazdálkodási terv vonatkozik.
- 38 A 2000/60 irányelv 5. és 8. cikkének, valamint II. és V. mellékletének azon értelmezését, amely szerint sem a felszíni víztestek referenciaviszonyainak megállapítására vonatkozó kötelezettség, sem a vizek állapotának megfigyelését célzó programok kidolgozására vonatkozó kötelezettség nem vonatkozik azokra a tavakra, amelyek területe 0,5 km²-nél kisebb, megerősítik ezen irányelv előkészítő munkái is. Egyrészt ugyanis a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatnak (HL 1997. C 184., 20. o.) egy

módosított javaslat (HL 1998. C 108., 94. o.) által kiegészített változata a jelenleg az említett II. és V. mellékletben részletezett kötelezettségekkel analóg kötelezettségeket csakis és kizárólag az V. mellékleten belül tervezett előrni. Másrészt ezen kiegészített irányelvjavaslat az A rendszer keretében nem érintette a 0,01 km²-nél kisebb tavakat, míg a 2000/60 irányelv, amint az végül elfogadásra került, ugyanezen célból 0,5 km²-es küszöbértéket ír elő.

- 39 A tavak méretre vonatkozó küszöbértéknek a jogalkotási folyamat során ekként alkalmazott növelését többek között a jelen ítélet 26. pontjában felidézett eljárás összetettségének, valamint a – legutóbb a 2000/60 irányelv elfogadásakor az Európai Bizottságot, az összes tagállamot, a csatlakozásra váró országokat, a Norvég Királyságot, más érdekelt feleket és nem kormányzati szervezeteket magában foglaló, a 2000/60 irányelv közös végrehajtási stratégiája keretében a Bizottság által kidolgozott, „A víztestek meghatározása” című 2. sz. iránymutatás 3.5. pontjában megállapított – azon tény fényében kell érteni, hogy a felszíni vizek között számos igen kicsi víztest található, amelyek tekintetében a kezelés adminisztratív terhe hatalmas lehet.
- 40 Ennek pontosítását követően e megállapítás nem akadályozza annak, hogy azok a tagállamok, amelyek azt célszerűnek ítélik, a 2000/60 irányelv által követett célokra figyelemmel, az ezen irányelv II. melléklete 1.1. pontjának iv. alpontjában említett B. rendszer végrehajtásának keretében az említett irányelv 5. és 8. cikkének, valamint II. és V. mellékletének rendelkezései által létrehozott rendszerek alá vonják a 0,5 km²-nél kisebb területű tavak egyes típusait.
- 41 A fenti megfontolások összességének fényében az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/60 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdését és 8. cikkét ezen irányelv II. és V. mellékletével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy egy olyan tó, amelynek területe nem éri el a 0,5 km²-t, nem tartozik sem azon kötelezettség hatálya alá, hogy meghatározzák jellemzőinek referenciaviszonyait, sem azon kötelezettség hatálya alá, hogy a vizek állapotának megfigyeléséhez e rendelkezésekben előírt programokat dolgozzanak ki.

A második kérdéstről

- 42 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A harmadik kérdéstről

- 43 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy milyen kötelezettségek terhelik a 2000/60 irányelv értelmében hatáskörrel rendelkező hatóságot, ha olyan projekt engedélyezése iránti kérelemről határoz, amely potenciálisan egy olyan tavat érint, amely tekintetében, 0,5 km²-nél kisebb területe folytán, sem jellemzőinek referenciaviszonyait, sem a vizek állapotának megfigyelését célzó programot nem határoztak meg a 2000/60 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdése, illetve 8. cikke értelmében, összefüggésben ezen irányelv II. és V. mellékletével.
- 44 E kérdés megválaszolásához mindenképp emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/60 irányelv (25) preambulumbekzdése megerősíti, hogy környezeti célkitűzéseket kell meghatározni annak biztosítására, hogy a felszíni és a felszín alatti vizek jó állapotát az egész Európai Unióban elérjék, és hogy a vizek állapotának a romlását európai uniós szinten megelőzzék. Ezen irányelv 1. cikkének a) pontja szerint ezen irányelvnek az a célja, hogy olyan keretet adjon a szárazföldi felszíni vizek, az átmeneti vizek, a parti tengervizek és a felszín alatti vizek védelmének, amely megakadályozza a vízi ökoszisztémák, és a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő szárazföldi

- ökoszisztémák további romlását, védi és javítja azok állapotát. Végül a tagállamok által elérendő környezeti célokat a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése határozza meg (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet (C-461/13, EU:C:2015:433, 35., 36. és 38. pont).
- 45 Ezen utóbbi rendelkezés, amely (1) bekezdésében a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben foglalt intézkedési programok végrehajtását írja elő, két különálló, ugyanakkor szorosan összefüggő célt követ. Egyrészt a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontja i. alpontjának megfelelően a tagállamok végrehajtják a szükséges intézkedéseket, hogy megakadályozzák az összes felszíni víztest állapotának romlását (az állapotromlás megakadályozására vonatkozó kötelezettség). Másrészt a 4. cikk (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontja alapján a tagállamok védik, javítják és helyreállítják az összes felszíni víztestet, figyelemmel e rendelkezésnek a mesterséges és jelentősen módosított víztestekre vonatkozó iii. pontjára is, azzal a céllal, hogy legkésőbb az ezen irányelv hatálybalépését követő 15 éven belül elérjék a jó állapotot (javítási kötelezettség) (2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet C-461/13, EU:C:2015:433, 39. pont).
- 46 Mivel e 4. cikk (1) bekezdése a) pontjának i. és ii. alpontjában az „összes felszíni víztestre” utal, meg kell állapítani, hogy a 2000/60 irányelv 2. cikkének 10. pontja a „felszíni víztestet” úgy határozza meg, mint amely „felszíni víznek olyan különálló és jelentős eleme, mint például egy tó, egy tározó, egy vízfolyás, folyó vagy csatorna, egy vízfolyás, folyó vagy csatorna része, átmeneti víz vagy parti tengervíz egy szakasza”, és hogy ezen irányelv 2. cikkének 5. pontja a „tó” olyan meghatározását adja, hogy az „álló szárazföldi víztest”, anélkül, hogy bármilyen küszöbértékre hivatkozna.
- 47 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegekörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2022. április 26-i Landespolizeidirektion Steiermark [A belső határellenőrzés maximális időtartama] ítélet, C-368/20 és C-369/20, EU:C:2022:298, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.
- 48 E tekintetben, a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. és ii. alpontjával kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 45. pontjában felidézett, a felszíni víztestek állapota romlásának megakadályozására és javítására vonatkozó kötelezettségek hatályának meghatározása céljából e rendelkezés ez említett víztestek „állapotára” is utal. Ezen utóbbi fogalmat ezen irányelv 2. cikkének 17. pontja úgy határozza meg, mint „egy felszíni víztest állapotával kapcsolatos általános kifejezés, amely állapotot a víz ökológiai és kémiai állapota közül a rosszabb határoz meg”, míg az „ökológiai állapot” e 2. cikk 21. pontja szerint „felszíni vizekkel kapcsolatban levő vízi ökoszisztémák szerkezetének és működésének minősége, az V. mellékletnek megfelelően osztályozva”.
- 49 Márpedig, amint az a jelen ítélet 35. pontjában megállapításra került, ezen V. melléklet „Vízfolyások, tavak, átmeneti vizek és parti tengervizek állapotának általános fogalom meghatározásai” címet viselő 1.2. táblázatából kitűnik, hogy az ökológiai állapot osztályozása csak a felszíni víztestek „kategóriái” tekintetében van előírva. Ezenkívül ugyanezen V. melléklet a felszíni víztestek „típusaira” utal akkor is, amikor 1.2.6. pontjában a kémiai vízminőségi előírások tagállamok általi meghatározásának eljárásáról rendelkezik.

- 50 A 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontja i. és ii. pontjának szövegösszefüggésükre tekintettel adott értelmezéséből az következik, hogy az ezen irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdéséből, valamint 8. cikkéből eredő kötelezettségekhez hasonlóan, és figyelemmel a jelen ítélet 30. pontjában említett, a tagállamok rendelkezésére álló azon lehetőségre, hogy összevonhatják csoportokba a felszíni víztesteket az első jellemzés céljára, az e 4. cikk (1) bekezdése a) pontjának i. és ii. alpontjában előírt két kötelezettség nem vonatkozik a 0,5 km²-nél kisebb területű tavakra.
- 51 Ezt az értelmezést megerősíti az a körülmény, hogy az említett 4. cikk és az általa bevezetett kötelezettségek a 2000/60 irányelv által létrehozott összetett eljárásba illeszkednek, és annak lezárását képezik.
- 52 Amint ugyanis a jelen ítélet 26. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból következik, annak biztosítása céljából, hogy a tagállamok a 2000/60 irányelv által követett és ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt környezeti célokat elérjék, ezen irányelv rendelkezések sorát írja elő, köztük az 5. és 8. cikket, valamint az említett irányelv II. és V. mellékletét, amelyek egy összetett és több, részletesen szabályozott lépést magában foglaló eljárást állapítanak meg annak lehetővé tétele céljából, hogy a tagállamok a területükön meghatározott víztestek sajátosságai és jellemzői alapján végrehajtsák a szükséges intézkedéseket.
- 53 Nem lenne összeegyeztethető a 2000/60 irányelv rendszerével és különösen az általa létrehozott eljárás összetett voltával, hogy az ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott környezeti célok kötelező jellege vonatkozzon az olyan felszíni vizekre is, amelyek nem képezték tárgyát, és amelyeknek nem is kellett kötelezően tárgyát képezniük az említett eljárás két szakaszának, vagyis az ugyanezen irányelv 5. és 8. cikkében előírt szakaszoknak, amelyek rendeltetése az, hogy az említett célok megvalósításához szükséges adatok megszerzését biztosítsák.
- 54 Egyébiránt, a felszíni víztestek állapotromlásának a megakadályozására vonatkozó, a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjában előírt kötelezettséggel kapcsolatban a Bíróság több alkalommal is kifejezetten kimondta, hogy ez a kötelezettség a 2000/60 irányelv végrehajtásának minden egyes szakaszában kötelező marad, és a felszíni víztest valamennyi olyan típusára és állapotára alkalmazandó, amely esetében vízgyűjtő-gazdálkodási tervet kellett vagy kellett volna elfogadni (2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 50. pont; 2016. május 4-i Bizottság kontra Ausztria ítélet, C-346/14, EU:C:2016:322, 64. pont; 2022. május 5-i Association France Nature Environnement [A felszíni vizekre gyakorolt ideiglenes hatások] ítélet, C-525/20, EU:C:2022:350, 25. pont).
- 55 Mindemellett hangsúlyozni kell, hogy – amint azt lényegében a főtanácsnok kiemelte indítványának 59. pontjában – mivel a felszíni vizek természetes módon összekapcsolódhatnak, egy kisméretű felszíni víz valamely elemének minősége érintheti egy másik, nagyobb elem minőségét.
- 56 Továbbá az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i–iii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok – eltérésre kapott engedély kivételével – kötelesek megtagadni valamely egyedi projekt engedélyezését, ha az az ezen irányelvben előírt időpontban valamely felszíni víztest állapotának romlását okozhatja, vagy valamely felszíni víztest esetében veszélyezteti a jó állapot vagy a jó ökológiai potenciál és jó

kémiai állapot elérését (2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet, C-664/15, EU:C:2017:987, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 57 Ebből következően, ha valamely hatáskörrel rendelkező tagállami hatóság olyan projekt engedélyezése iránti kérelemről határoz, amely potenciálisan egy 0,5 km²-nél kisebb területű tavat érint, ezen értékelés során nem szorítkozik a projekt e tóra gyakorolt hatásainak vizsgálatára. Ellenkezőleg: annak meghatározásához, hogy e projekt okozhatja-e felszíni víztest állapotának romlását, vagy valamely felszíni víztest esetében veszélyeztetheti-e a jó állapot vagy a jó ökológiai potenciál és jó kémiai állapot elérését, figyelembe veszi azokat a víztesteket, amelyekkel e tó összeköttetésben van.
- 58 Következésképpen a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságnak, eltérésre kapott engedély kivételével, ugyancsak kötelessége, hogy megtagadja egy olyan, meghatározott projekt engedélyezését, amely – egy olyan tóra gyakorolt hatásai folytán, amely 0,5 km²-nél kisebb területére tekintettel, nem képezte tárgyát a 2000/60 irányelv 5. cikke és II. melléklete szerinti jellemzésnek, és amely tekintetében, ugyanezen oknál fogva, nem határoztak meg a vizek állapotának megfigyelésére irányuló programot ezen irányelv 8. cikkének és V. mellékletének alapján – egy olyan másik felszíni víztest állapotromlását okozhatja, amelyet e tagállam felszíni víztest egy „típusaként” határozott meg vagy ilyenként kellett volna meghatároznia, vagy amely e másik felszíni víztest tekintetében veszélyezteti a felszíni vizek jó állapota vagy a jó ökológiai potenciál és jó kémiai állapot elérését.
- 59 Ezzel összefüggésben emlékeztetni kell különösen arra, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikkének (8) bekezdésével összhangban e 4. cikk többek között e (7) bekezdésének alkalmazása során a tagállam biztosítja, hogy az alkalmazás nem zárja ki vagy veszélyezteti állandó jelleggel az ezen irányelvben foglalt célkitűzések teljesítését az ugyanazon a vízgyűjtő kerületen belüli más víztestek esetén, és összhangban van az egyéb uniós környezeti jogszabályi rendelkezések végrehajtásával.
- 60 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság írásbeli kérdésére adott válaszában pontosította, hogy az alapügy tárgyát képező tó közvetlen litorális összeköttetésben van a Kilkieran-öböl és -szigetek különleges természetmegőrzési területtel. Egyébiránt az alapeljárás felperese rámutat írásbeli észrevételeiben, hogy a Bradán Beo Teoranta tekintetében 2017 júliusában végzett hidrológiai megvalósíthatósági tanulmány azt mutatja, hogy az alapügy tárgyát képező tó összeköttetésben áll más tavakkal.
- 61 A kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak vizsgálata, hogy e másik tavakat vagy adott esetben parti tengervizek egy részét Írországnak felszíni vizek „típusaként” kellett volna-e meghatároznia, és hogy, amennyiben ez a helyzet, a szóban forgó projekt megvalósítása befolyásolhatja-e e felszíni víztestek állapotát vagy adott esetben egy másik olyan felszíni víztest állapotát, amelyet felszíni víztest egy „típusaként” kellett volna meghatározni.
- 62 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak vizsgálata is, hogy a szóban forgó projekt megvalósítása összegyeztethető-e az érintett vízgyűjtő kerület tekintetében a 2000/60 irányelv 11. cikkének megfelelően kidolgozott program címén végrehajtott intézkedésekkel.

- 63 Ugyanis, noha e 11. cikk (1) bekezdése értelmében ezen intézkedési programnak „figyelembe [kell vennie] a 2000/60 irányelv 5. cikke által megkívánt elemzések eredményeit”, az irányelv 11. cikkének szövegéből az következik, hogy az intézkedési program hatálya nem korlátozódik a felszíni vizek ugyanezen irányelv 5. cikkének és II. mellékletének végrehajtása keretében jellemzett típusaira.
- 64 Közelebbről a 2000/60 irányelv 11. cikke (3) bekezdésének c) pontjában említett „alapintézkedéseknek”, amelyeket minden intézkedési programnak tartalmaznia kell, és amelyek a teljesítendő minimálkövetelménynek tekinthetők, magukban kell foglalniuk a „vizek” hatékony és fenntartható használatát előmozdító intézkedéseket azzal a céllal, hogy elkerüljék az ezen irányelv 4. cikkében meghatározott célkitűzések elérésének veszélyeztetését.
- 65 Márpedig a jelen ítélet 55. pontjában megállapítottakra tekintettel az olyan felszíni víztestek közé tartozó vizek védelme, amelyeket az alapügy tárgyát képező tóhoz hasonlóan az érintett tagállam nem határozott meg, vagy amelyeket nem kellett kötelezően felszíni víztest „típusaként” meghatározni, szükségesnek bizonyulhat ennek keretében.
- 66 Ezen értelmezést alátámasztja a jelen ítélet 39. pontjában említett iránymutatás. Ugyanis, miközben megerősíti, hogy nem áll fenn kötelezettség az olyan tavak „felszíni víztest-típusként” való meghatározása tekintetében, amelyek 0,5 km²-nél kisebb területűek, e dokumentum kiemeli, hogy „a [2000/60] irányelv céljait minden felszíni víztest tekintetében alkalmazni kell”, és az úgynevezett kis területű vízelemek tekintetében legalább az ezen irányelv 11. cikkének (3) bekezdésében felsorolt alapintézkedések alkalmazását szorgalmazza, „amennyiben arra szükség van annak érdekében, hogy a célok megvalósításának veszélyeztetését más víztestekben megakadályozzák”.
- 67 Ugyanezen oknál fogva szükségesnek bizonyulhat még az olyan felszíni víztestek tekintetében való alkalmazás is, amelyeket nem határoztak meg, vagy amelyeket nem is kellett kötelezően felszíni víztest „típusaként” meghatározni a vizek kitermelésének a 2000/60 irányelv 11. cikke (3) bekezdésének e) pontjában és VI. melléklete B szakaszának viii. pontjában említett szabályozási intézkedések útján.
- 68 Ekként a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak vizsgálata, hogy az ilyen intézkedéseket alkalmazni kell-e az alapügy tárgyát képező tó tekintetében az Írország által a 2000/60 irányelv 11. cikkének megfelelően elfogadott intézkedési program címén és hogy az alapügy tárgyát képező projekt megvalósítása összeegyeztethető-e ezen intézkedésekkel.
- 69 A fenti megfontolások összességének fényében a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 11. cikkét akként kell értelmezni, hogy azok a hatáskörrel rendelkező hatóság számára, ha olyan projekt engedélyezése iránti kérelemről határoz, amely potenciálisan egy olyan tavat érint, amely tekintetében, 0,5 km²-nél kisebb területe folytán, sem jellemzőinek referenciaviszonyait, sem a vizek állapotának megfigyelését célzó programot nem határoztak meg a 2000/60 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdése, illetve 8. cikke értelmében, összefüggésben ezen irányelv II. és V. mellékletével, előírják, hogy biztosítsa egyrészt azt, hogy e projekt megvalósítása nem okozhatja, e tóra gyakorolt hatásai folytán, egy másik olyan felszíni víztest állapotának romlását, amelyet e tagállam felszíni víztest „típusaként” határozott meg vagy ilyenként kellett volna meghatározni, és nem veszélyezteti a jó állapot vagy a jó ökológiai potenciál és jó kémiai állapot elérését ezen másik

felszíni víztest esetében, másrészt hogy e projekt megvalósítása összeegyeztethető az érintett vízgyűjtő kerület tekintetében az említett irányelv 11. cikkének megfelelően kidolgozott program címén végrehajtott intézkedésekkel.

A költségekről

- 70 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdését és 8. cikkét ezen irányelv II. és V. mellékletével összefüggésben**

a következőképpen kell értelmezni:

egy olyan tó, amelynek területe nem éri el a 0,5 km²-t, nem tartozik sem azon kötelezettség hatálya alá, hogy meghatározzák jellemzőinek referenciaviszonyait, sem azon kötelezettség hatálya alá, hogy a vizek állapotának megfigyeléséhez e rendelkezésekben előírt programokat dolgozzanak ki.

- 2) **A 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 11. cikkét**

a következőképpen kell értelmezni:

azok a hatáskörrel rendelkező hatóság számára, ha olyan projekt engedélyezése iránti kérelemről határoz, amely potenciálisan egy olyan tavat érint, amely tekintetében, 0,5 km²-nél kisebb területe folytán, sem jellemzőinek referenciaviszonyait, sem a vizek állapotának megfigyelését célzó programot nem határoztak meg a 2000/60 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdése, illetve 8. cikke értelmében, összefüggésben ezen irányelv II. és V. mellékletével, előírják, hogy biztosítsa egyrészt azt, hogy e projekt megvalósítása e tóra gyakorolt hatásai folytán nem okozhatja egy másik olyan felszíni víztest állapotának romlását, amelyet e tagállam felszíni víztest „típusaként” határozott meg vagy ilyenként kellett volna meghatároznia, és nem veszélyezteti a vizek jó állapota vagy a jó ökológiai potenciál és jó kémiai állapot elérését ezen másik felszíni víztest esetében, másrészt hogy e projekt megvalósítása összeegyeztethető az érintett vízgyűjtő kerület tekintetében az említett irányelv 11. cikkének megfelelően kidolgozott program címén végrehajtott intézkedésekkel.

Aláírások